

Motion till riksdagen

1987/88:A53

av Rune Backlund m. fl. (c)

med anledning av prop. 1987/88:150 med förslag till slutlig reglering av statsbudgeten för budgetåret 1988/89, m. m. (kompletteringsproposition)

I propositionen föreslås vissa punktinsatser när det gäller arbetsmarknads- och utbildningspolitiska åtgärder för flyktingar och invandrare.

Genom den nya mottagningsorganisationen för flyktingar har sedan 1985 flyktingar placerats ut direkt i kommunerna. Utöver de flyktingar som finns i kommunerna med klara uppehålls- och arbetstillstånd finns ytterligare 2 500 på förläggningar med "klara papper" som väntar på kommunplats.

Riksrevisionsverket konstaterade i sin granskningsrapport av den nya organisationen för mottagandet av flyktingar att den tidigare arbetslinjen ersatts av en utbildningslinje och ett utökat socialhjälsberoende. RRV:s intervjuer med ansvariga i kommunerna och arbetsförmedlare visade på en stark oro över flyktingarnas ökade passivisering. Antalet som placerades i arbete direkt efter den grundläggande utbildningen har minskat. Det sistnämnda är anmärkningsvärt med tanke på det kraftigt förändrade arbetsmarknadsläget. Såväl industrin som den offentliga sektorn söker personal. Under våren har också krav kommit från industrin om att man på nytt skall ge tillstånd till utomnordisk arbetskraftsinvandring.

De förslag till åtgärder som finns i propositionen innebär att man endast gör punktinsatser som på intet sätt löser de mera djupgående problem som finns när det gäller flyktingars utslussning på arbetsmarknaden.

Den nu aktuella situationen tyder på att det finns grundläggande fel i den organisation som har till uppgift att förmedla kontakten mellan flyktingen och arbetsgivaren. Det tycks också saknas styrmedel i de ersättningsregler som gäller för kommuner och flyktingar.

Inom de flesta arbetsområden krävs grundläggande kunskaper i svenska språket. Därför har vi från centerpartiets sida tidigare i motioner påpekat vikten av att svenskundervisningen (sfi) kan påbörjas så tidigt som möjligt. Brist på resurser och krångliga regler får inte leda till att det går lång tid innan flyktingen kan påbörja sin utbildning. Vi har också föreslagit att man skall kunna varva sfi-undervisning med arbetslivspraktik. Försöksverksamhet med den inriktningen har nu också startats på några platser i landet.

Vi anser också att man måste se över undervisningsformerna för sfi. Möjligheter måste skapas för nivåanpassning av undervisningen. I de undervisningsgrupper som finns i dag blandas ofta flyktingar med helt olika kunskapsbakgrund. Bland dagens flyktingar finns en betydande grupp som har universitetsutbildning bakom sig. Personer i den gruppen skulle kunna

klara en intensivutbildning i svenska språket och därigenom snabbare än i dag vara redo för att söka sig ut på arbetsmarknaden.

Ett annat hinder som skapar problem för flyktingar, arbetsförmedlare och arbetsgivare är bristerna i möjligheterna att få sin utbildning värderad i Sverige. Denna brist har påtalats tidigare. Frågan måste nu få sin slutgiltiga lösning. Regeringen bör därför snarast återkomma till riksdagen med förslag om en permanent organisation som snabbt kan genomföra en värdering av utländsk utbildning.

Nuvarande regelsystem för statens ersättning till kommunerna för mottagande av flyktingar innebär att kommunen garanteras ersättning för utbetalda socialbidrag under det år som flyktingen erhållit uppehållstillstånd och under ytterligare tre år. Regelsystemet ger alltså kommunen kostnadstäckning för flyktingens levnadsomkostnader under en lång period. Detta förhållande innebär att sett ur kommunens synvinkel finns ingen press på att så snabbt som möjligt få flyktingen självförsörjande genom eget arbete. Systemet permanentar lätt ett socialbidragsberoende och ger inget tryck på berörda myndigheter att sätta in åtgärder för utslussning på arbetsmarknaden förrän i slutet av den tre–fyra-åriga bidragsperioden.

Enligt vår uppfattning måste ersättningssystemet förändras på så sätt att kommunen ges större möjligheter att använda statens ersättning till flyktingens levnadsomkostnader på ett aktivare sätt. Kommunerna bör få rätt att använda ersättningen till att slussa ut flyktingar på arbetsmarknaden. Förändringar i regelsystemet bör ges en sådan utformning att kommunerna får stor frihet att välja lösningar som passar de lokala förhållandena. Alla parter vinner på en sådan förändring. För flyktingarna innebär det att man snabbare kommer in i det svenska samhället och att man slipper en lång och svår period av sysslolöshet. För statens del innebär det minskade kostnader för flyktingmottagandet ju snabbare flyktingarna blir självförsörjande. Även för flyktingar med klara tillstånd måste den annars i arbetsmarknadspolitiken så omhuldade arbetslinjen få gälla.

Hemställan

Med stöd av det anförda hemställs

1. att riksdagen beslutar att hos regeringen begära att möjligheter att nivåanpassa svenskundervisningen för invandrare införes enligt det anförda.
2. att riksdagen beslutar att hos regeringen begära förslag för att förbättra flyktingars möjligheter att få sin utbildning värderad i Sverige.
3. att riksdagen beslutar att hos regeringen begära att kommunerna ges möjlighet att inom ramen för statsbidragen avseende socialbidrag till flyktingar, i stället använda motsvarande medel för att skapa arbetstillfällen.

4. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som anförts om arbetsförmedlingens roll och aktivitet när det gäller att skapa arbete åt flyktingar.

Mot. 1987/88
A53

Stockholm den 11 maj 1988

Rune Backlund (c)

Karin Israelsson (c)

Kersti Johansson (c)

Stina Gustavsson (c)

Ulla Tillander (c)

Rosa Östh (c)

Gunhild Bolander (c)

